

недостатня кібербезпека навчальних платформ (приклад: злом систем підготовки ЗСУ у 2022–2023 рр.);

цифровий розрив між поколіннями офіцерів і сержантів;

психологічна залежність від симуляторів і втрата «реального» бойового чуття;

висока вартість початкового впровадження та необхідність постійного оновлення контенту.

Для впровадження цифрової трансформації освітнього процесу в Україні протягом 2026-2030 років необхідні системні кроки, а саме:

створення єдиної національної платформи військової освіти з рівнем захисту «таємно»;

до 2028 року переведення 70 % теоретичної підготовки в цифровий формат;

обов'язкова сертифікація викладачів за цифровими компетентностями (Digital Literacy for Military Educators);

інтеграція реального бойового досвіду АТО/ООС та повномасштабної війни у цифрові навчальні модулі;

міжнародна кооперація (обмін симуляторами та контентом з США, Великою Британією, Польщею).

Таким чином, цифрова трансформація військової освіти — це не лише про технології, це про зміну парадигми: від «навчання один раз на все життя» до «постійного бойового вдосконалення в цифровому просторі». Країна, яка перша повністю оцифрує процес підготовки солдата і офіцера, отримає вирішальну асиметричну перевагу на полі бою ХХІ століття.

Сервило Тарас Ярославович

старший викладач кафедри прикордонної служби

підполковник

Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛОВНОГО ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ СЛУЖБОЮ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Для забезпечення управління оперативно-службовою діяльністю органів ДПСУ в повсякденних умовах, у разі загострення обстановки та в умовах воєнного стану призначено Головний центр управління службою Державної прикордонної служби України (далі – Центр), який є підрозділом забезпечення ДПСУ та підпорядковується Голові ДПСУ і його першому заступнику.

Центр у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції України і законів України, актами Кабінету Міністрів

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

України, міжнародними договорами України, іншими актами законодавства України, нормативно-правовими актами Міністерства внутрішніх справ України, актами організаційно-розпорядчого характеру Адміністрації ДПСУ та цим Положенням.

Основними завданнями Центру є:

несення оперативно-чергової служби;

забезпечення роботи ситуатійного центру Адміністрації ДПСУ;

участь у роботі ситуатійного центру Міністерства внутрішніх справ України в межах компетенції ДПСУ;

участь у роботі координаційного центру інтегрованого управління державним кордоном утвореного відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2024 року № 426;

цілодобовий моніторинг обстановки на державному кордоні, у внутрішніх водах, територіальному морі, прилеглай зоні, виключній (морській) економічній зоні України (далі – В(М)ЕЗ України) та під час виконання завдань органами ДПСУ у відповідних операційних зонах угруповань військ Збройних Сил України (далі – зонах виконання завдань) органами ДПСУ;

підготовка проєктів інформаційних матеріалів про основні елементи обстановки на державному кордоні, в зонах виконання завдань органами ДПСУ, у внутрішніх водах, територіальному морі, прилеглай зоні та В(М)ЕЗ України для інформування вищих посадових осіб держави та взаємодіючих центральних органів виконавчої влади;

забезпечення контролю за оперативно-службовою діяльністю органів ДПСУ, їх оперативним реагуванням на зміни в обстановці, виконанням правоохоронної та правозастосовної діяльності, обліком інформації про виявлення порушень законодавства України в межах компетенції та повноважень ДПСУ та збирання результатів оперативно-службової діяльності органів ДПСУ;

первинна обробка поточної інформації, формування щоденної звітності з використанням інформаційно-комунікаційної системи ДПСУ «Гарт» (далі – ІКС «Гарт»);

підтримання в актуальному стані даних про результати оперативно-службової діяльності органів та підрозділів ДПСУ в ІКС «Гарт»;

підтримання інформаційної взаємодії та обмін поточною інформацією з оперативно черговими службами підрозділів забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади України, прикордонних відомств країн – учасників Форуму Чорноморського прикордонного співробітництва;

здійснення за дорученням начальника чергової зміни Адміністрації ДПСУ оповіщення за сигналами управління складом чергової зміни;

контроль щодо готовності та забезпечення використання чергових сил і засобів органів ДПСУ відповідно до прийнятих рішень щодо їх застосування.

Центр має право:

залучати за погодженням з відповідними керівниками спеціалістів структурних підрозділів Адміністрації ДПСУ для підтримання в актуальному стані електронних

бібліотек організаційно-розпорядчих документів, інформаційно-довідкових матеріалів, що необхідні для оцінки обстановки та прийняття рішень керівництвом ДПСУ;

контролювати своєчасність внесення структурними підрозділами Адміністрації ДПСУ, регіональних управлінь, органів охорони державного кордону інформації до баз даних ІКС «Гарт» за напрямом діяльності;

брати участь у нарадах та в інших заходах, що проводяться в Адміністрації ДПСУ, регіональних управліннях та органах охорони державного кордону;

клопотати про скликання нарад з питань, що належать до компетенції Центру; подавати першому заступнику Голови Державної прикордонної служби України пропозиції з удосконалення управління органами ДПСУ, а також пропозиції щодо винесення на розгляд Колегії Адміністрації ДПСУ;

підтримувати взаємодію зі структурними підрозділами Адміністрації ДПСУ, черговими службами центральних та місцевих органів виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Центру;

запитувати та отримувати від самостійних підрозділів Адміністрації ДПСУ, частин центрального підпорядкування, органів охорони державного кордону, загонів морської охорони відомості, необхідні для виконання поставлених завдань;

провадити діяльність, пов'язану з державною таємницею, та вимагати від посадових осіб ДПСУ дотримання режиму секретності під час їх роботи в приміщеннях Центру;

отримувати доступ до інформації, що обробляється в ІКС «Гарт», для виконання покладених на Центр завдань.

До складу Центру входять: група режиму і захисту інформації, відділ оперативних чергових (прикордонна служба), відділ оперативних чергових (прикордонний контроль), відділ оперативних чергових (оперативно-розшукова діяльність), відділ оперативних чергових (морська охорона), відділ оперативних чергових (авіація) – центральний диспетчерський пункт, відділ оперативних чергових (при Генеральному штабі Збройних Сил України), відділ координації інтегрованого управління державним кордоном, відділ обробки інформації (інформаційно-координаційний центр прикордонного співробітництва), до якого входять група забезпечення інформаційно-комунікаційної системи «Гарт-2» і група забезпечення обробки інформації та відео спостереження, відділ інформаційно-статистичного забезпечення, до складу якого входить відділення забезпечення функціонування інформаційно комунікаційної системи «Гарт-5».

Головний центр управління службою ДПСУ є ключовим елементом системи управління оперативно-службовою діяльністю, який забезпечує безперервний моніторинг обстановки, координацію дій підрозділів, інформаційно-аналітичну підтримку керівництва та ефективне реагування на загрози на державному кордоні України. Його функціонування є критично важливим для забезпечення національної безпеки та реалізації державної політики у сфері охорони кордону.

Загалом функціонування Центру спрямоване на підвищення ефективності оперативно-службової діяльності ДПСУ, забезпечення національної безпеки та надійної охорони державного кордону України.

Смериканич Ігор Євгенійович

курсант 314 навчальної групи курсу №3

факультету службово-бойової діяльності

Київського інституту Національної гвардії України

Павелко Владислав Вікторович

старший викладач кафедри тактики

факультету службово-бойової діяльності

Київського інституту Національної гвардії України

ТАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ В УМОВАХ ШИРОКОГО ЗАСТОСУВАННЯ FPV-ДРОНІВ

Сучасний характер бойових дій зазнав суттєвих змін у зв'язку з масовим використанням безпілотних літальних апаратів, зокрема FPV-дронів. Їх застосування дозволяє противнику здійснювати точкові удари з високою ефективністю при відносно низьких витратах. Це формує нові виклики для оборони та змушує переглядати традиційні підходи до організації позицій, інженерного обладнання та ведення бойових дій.

FPV-дрони характеризуються високою маневреністю та можливістю польоту на малих висотах. Вони можуть застосовуватися як одиночно, так і групами, що значно підвищує рівень загрози. Відповідно, основним принципом сучасної оборони стає розосередження сил, мінімізація скупчень особового складу та техніки.

Окрему увагу слід приділити питанням протидії FPV-дронам із використанням помпової зброї. Помпова зброя є ефективним засобом боротьби з низьколітаючими цілями на коротких дистанціях. Завдяки розсіюванню уражаючих елементів створюється більша ймовірність ураження високоманеврового об'єкта порівняно з кулею. Особливо це актуально у випадках раптового виявлення дрона на близькій відстані.

Практичний досвід свідчить, що її застосування найбільш виправдане в ситуаціях ближнього контакту, коли дрон уже входить у зону безпосередньої загрози для позиції або особового складу.

Важливим фактором ефективності є організація спостереження та своєчасне виявлення повітряної цілі. Оскільки FPV-дрони часто атакують раптово та з використанням складного рельєфу або забудови, значення має не лише технічний засіб ураження, а й людський фактор — уважність, швидкість реакції та узгодженість дій між військовослужбовцями. У цьому контексті доцільним є виділення окремих осіб, відповідальних за контроль повітряного простору на малих висотах.